

ALFABET
tradycji

PAŁUKI

GRAJE MUCHA NA ORGANIE

HAFT PAŁUCKI

wykonywany jest przede wszystkim białą nicią na białym płótnie, tiulu lub na pasiastej tkaninie. Haft spełnia rolę rysunku na materiale, najczęściej haftuje się motywy roślinne i gałazkowe. W tradycyjnym stroju pałuckim haft występuje na wielu jego częściach: czepcach, kryzach, halkach, koszulach oraz fartuchach. Najbardziej wyjątkowy haft możemy spotkać na czerwonej halce, zwanej piekielnicą. Aby podkreślić rysunek haftu, na czerwonym tle używa się czarnych nici.

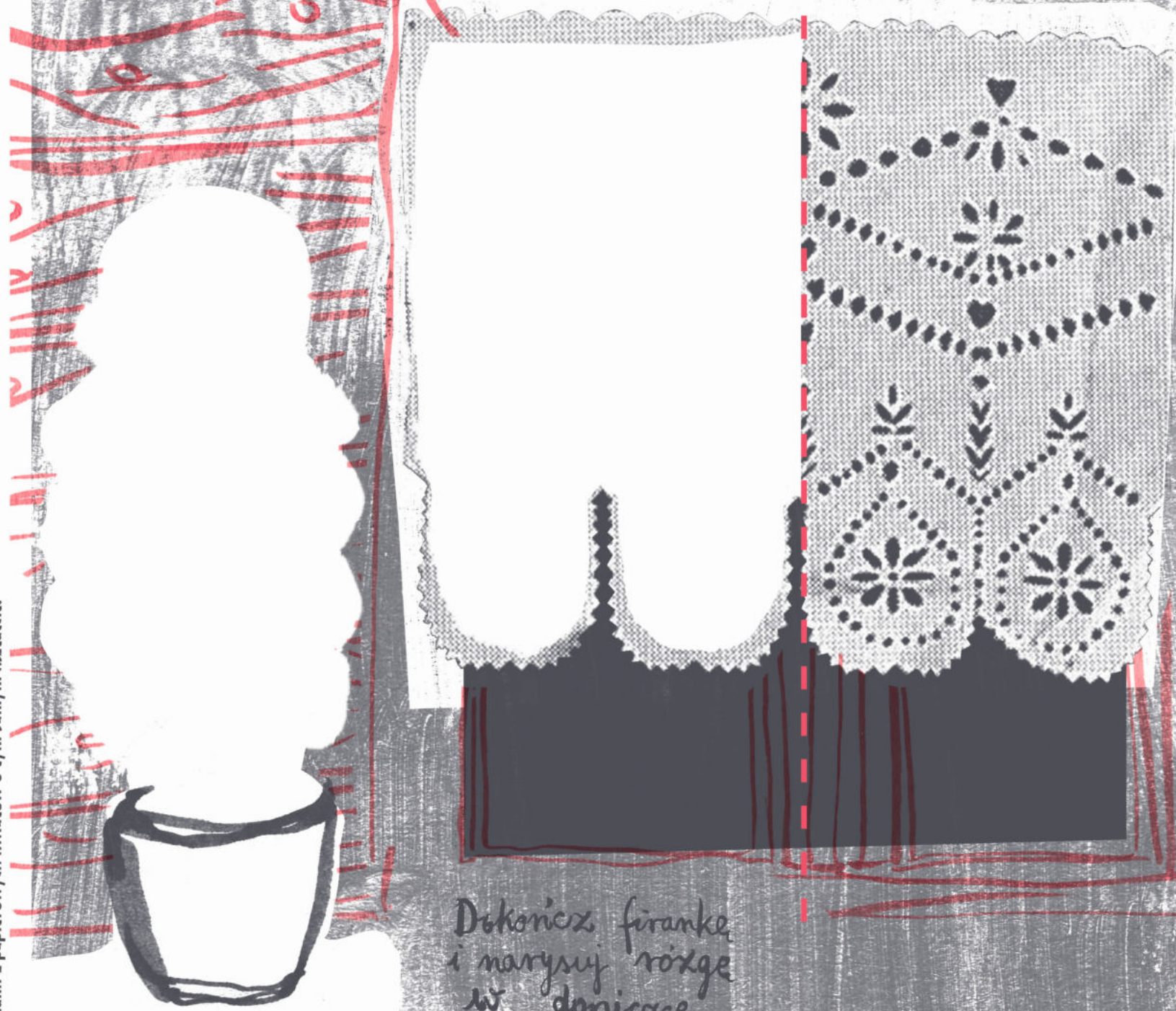
CZEPCE Z BANDAMI

Okrągła główka czepca, zwana kopką lub kapką, upięszana jest rzędami układanych pasków tiulowych. Pomiedzy paski wszyte są kolorowe wstążki. Bandy – długie wstęgi przy czepcu – były różnej długości. Na co dzień kobiety nosiły chustki lub inne nakrycia głowy, jednak w ważne uroczystości zakładały czepce z bandami.

*Dorysuj hafty
na piekielnicy
i na bandzie.*

ZDOBIENIE DOMÓW Na Pałukach w izbach pod powałą zawieszano pająki ze słomy i kolorowej bibułki oraz suszone zioła. Okna ozdabiano firanki sporządzone z papieru i wycinane we wzory. W wazonach stawiano różgi pakuckie, czyli kompozycje z bibułkowych kwiatów. Obrazy ozdabiano ramami z papierowych kwiatów o tym samym kształcie.

Dokończ firankę
i narysuj różgę
w doniczce.

MUZYKA PAŁUK W kapelach pałuckich spotykano najczęściej takie instrumenty jak skrzypce, klarnet czy basy. Kapele grały przede wszystkim do tańca, dlatego miały w swoim repertuarze polki, oberki, rejlandry, wiwaty i marsze.

KLARA PRILLOWA (1907–1991) to bardzo zasłużona osoba dla kultury Pałuk. Zajmowała się rzeźbą oraz haftem, uczyła śpiewu, tańca, wykonywania tradycyjnych ozdób wnętrz i lepienia z gliny. Kierowała pracą świetlicy regionalnej w Kcyni i opiekowała się Izbą Muzealną. Stworzyła też zespół kultywujący muzykę pałucką i sama grała na skrzypcach. Była człowiekiem bardzo skromnym i ogromnie pracowitym.

Co rzeźbi
Klara Prillowa?
Narysuj.

PAŁUKI

Pałuki to mikroregion etnograficzny położony w północno-wschodniej części Wielkopolski. Obszar Pałuk wytycza położenie rzek: Noteci i Wełny, a główne ośrodki miejskie to: Żnin, Szubin, Kcynia i Wągrowiec. Trzy pierwsze znajdują się w województwie kujawsko-pomorskim, a Wągrowiec w województwie wielkopolskim. Kultura tradycyjna Pałuk ma rdzeń wielkopolski, do najważniejszych przejawów dziedzictwa kulturowego należą tu stroje z charakterystycznym bogatym haftem, sakralna rzeźba spotykana w kapliczkach, drewniane budownictwo oraz meblarstwo, jak również śpiew, tańce i obrzędy. Pałuki wyróżniają również rozmaite formy zdobienia domów, wykonywane z kwiatów tworzonych z jednobarwnej bibuły karbowanej (ramy do obrazów, różgi pałuckie, pająki, płotki). Termin Pałuki wywodzi się prawdopodobnie od wyrazu łuk, tęg, tęg, oznaczającego trawiastą nizinę pomiędzy gruntami ornymi, lub od częstych w tym rejonie niewielkich wzniesień o łukowatym kształcie.

ALFABET tradycji

to cykl interaktywnych spotkań edukacyjnych, w trakcie których dzieci poznają kulturę wybranych subregionów Wielkopolski: muzykę instrumentalną, śpiew, taniec, instrumenty muzyczne, zwyczaje i obrzędy. Spotkania, przygotowane w oparciu o autorskie scenariusze, prowadzone są przez animatorów oraz muzyków, zajmujących się tradycjami wybranych podregionów. Celem programu jest zapoznanie dzieci ze specyfiką kultury tradycyjnej Wielkopolski, jak również edukowanie dzieci do uczestniczenia w kulturze tradycyjnej jako polskim dziedzictwie kulturowym.

Poznań 2019

Tekst Karolina Ociepka, Joanna Szaflik

Opracowanie graficzne Anna Kaźmierak

Wykorzystano fotografie ze zbiorów

Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki im. Klary Prillowej w Kcyni oraz Muzeum Regionalnego w Wągrowcu

Organizatorzy

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„EtnoPolska 2019”